

rati, jak jí bylo libo. Jelikož tedy má odvolací soud za zjištěno, že právo neobmezeného užívání služebnosti chůze a jízdy vraty průjezdem domu žalovaných nikdy nebylo žalovanými popřeno a nějaké rušení tohoto práva není prokázáno a se též nestalo způsobem žalující stranou tvrzeným, jeví se žaloba neodůvodněnou.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud posoudil spor správně po stránce právní a nejvyšší soud odkazuje na jeho důvody odpovídající stavu věci i zákonu, které se nepodařilo vývodům dovolatelovým vyvrátiti. Dovolatel vytýká, že odvolací soud nevystihl význam žalobcova tvrzení a důkazů o tom, že žalobce měl na základě vydržení právo choditi otevřenými vraty v zimě do devíti hodin a v létě do desíti hodin večer. Výtka tato však jest lichá. Podle smlouvy z 11. března 1889 zřizující služebnost chůze a jízdy vraty průjezdu domu č. 13 vlastníci zbývající části domu (nynější žalobce) byli oprávněni dáti si zhotoviti klíč ke vratům průjezdu (síně), by se, kdykoliv se jim bude líbiti, mohli dostat do svého příbytku a z něho a dovésti a odvésti, přihnati a odehnati dobytek atd. Správně usoudil odvolací soud, že tímto ustanovením jest obsah, rozsah a způsob vykonávání služebnosti přesně vyznačen, totiž neobmezené užívání průjezdu domu č. 13. Může-li takto, máje klíč od vrat, žalobce průjezdu užívati libovolně, jest nerozhodné, zda a kdy se vrata zavírají, ano ve smlouvě není určeno, kdy mohou býti zavírána. Správně odvolací soud usuzuje, že zvyklost v tomto směru nemá vzhledem na obsah smlouvy právního významu. O vydržení práva choditi otevřenými vraty, o vydržení práva, by žalovaní nesměli vrata v určitou dobu zavírat, podle přednesu žalobcova a důkazů jím nabízených by ani jíti nemohlo, poněvadž by šlo o držbu práva zapovídajícího podle § 313 obč. zák., totiž práva, by žalovaní na zákaz žalobcův opomenuli do určité hodiny zavírat vrata, co by jinak byli oprávněni činiti, a o vydržení tohoto práva. Tu musil by žalobce tvrditi, že se proti zavírání vrat ohradil, že na ohrazení to žalovaní ho uposlechli a vrata nezavírali a že od té doby uplynula vydržecí doba. Teprve od onoho zákazu, vrata zavírat, a jeho uposlechnutí žalovanými bylo by lze počítati vydržecí dobu. Žalobce ani neudal, kdy zákaz takový dal, ani neprokázal, že od té doby uplynula doba vydržecí, po kterou zákazu jeho žalovanými bylo uposlechnuto a zavírání vrat následkem zákazu toho opomíjeno. Neprokázal tedy žalobce vydržení práva jím tvrzeného. Rozsah služebnosti řídí se jen smlouvou, a podle ní žalobce může nerušeně své právo vykonávati máje za tím účelem klíč od vrat, aniž by žalovaní vlastníci ve svém právu vlastnickém byli více obmezováni, než ustanovuje smlouva (§ 484 obč. zák.).

Čís. 11136.

Promlčení nároku zaměstnance proti zaměstnavateli na náhradu škody, an jím nebyl včas přihlášen k pensijnímu pojištění, počíná se te-

prve doručení výměru pensijního ústavu o vyměření pensijního důchodu.

(Rozh. ze dne 31. října 1931, Rv II 30/31.)

Zaměstnanec domáhal se na zaměstnavatelce náhrady škody, ježto ho nepřihlásila k pensijnímu pojištění již dne 1. ledna 1909, nýbrž teprve dne 1. července 1920. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce jest hledíc k dovolatelčiným vývodům řešiti jen otázku, od kdy se počal v souzeném případě běh tříleté promlčecí lhůty podle § 1489 obč. zák. Odvolací soud vyslovil názor, že počátek promlčecí lhůty jest počítati teprve od doby, kdy byl žalobci doručen výměr pensijního ústavu ze dne 9. dubna 1926, protože teprve z něho mohl žalobce poznati, na jakých základech a v jaké výši jest mu pensijní důchod vyměřen a jakou škodu trpí tím, že nebyl žalovanou firmou přihlášen k pensijnímu pojištění již v roce 1909. Dovolatelka se snaží dovoditi, že se promlčecí lhůta počala již dnem nápadu renty, v souzeném případě dnem 11. března 1926, protože žalobce, nemoha se podle § 2 obč. zák. omlouvati neznalostí řádně vyhlášených zákonů, musil znáti předpisy upravující pensijní pojištění a mohl si na jejich základě sám vypočítati svůj starobní důchod a důsledkem toho i výši škody v den nápadu renty. S dovolatelčíným názorem nelze souhlasiti. Podle stálé judikatury nejvyššího soudu počíná se promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. teprve skutečnou znalostí rozsahu škody, a to znalostí tak úplnou a bezpečnou, že vystačí k podání řádné žaloby (§§ 178, 226 c. ř. s.); pouhou možností vědomosti nelze klásti na roveň skutečné znalosti (viz rozhodnutí čis. 2607, 3082, 4389, 5088, 5409, 5701, 6860, 9755 sb. n. s.). Pro počátek promlčecí lhůty § 1489 obč. zák. není tedy rozhodný předpis § 2 obč. zákona, že se nikdo nemůže omlouvati neznalostí zákonů řádně vyhlášených, nemá také rozhodující význam, zda bylo snad abstraktně možné, vypočítati již ke dni 11. března 1926 žalobcův starobní důchod na základě zákonů a nařízení upravujících pensijní pojištění, nýbrž záleží jen na tom, kdy žalobce skutečně nabyl takové vědomosti o rozsahu škody, jež mu byla způsobena, by mohl podati řádnou žalobu. V té příčině jest souhlasiti s náležitě odůvodněným názorem odvolacího soudu, že žalobce mohl seznati a také seznal rozsah své škody teprve z výměru pensijního ústavu ze dne 9. dubna 1926 a že teprve od doručení tohoto výměru žalobci jest počítati promlčecí lhůtu § 1489 obč. zák. Na věcné správnosti tohoto názoru nic nemění, uvedl-li odvolací soud právnický nepřesně, že výměr ze dne 9. dubna 1926 jest považovati »v jistém směru i za konstitutivní a činící právo mezi stranami«. Pro tento spor není rozhodné, kdy se počíná promlčení pojištěncova nároku proti pensijnímu ústavu, protože nejde o nárok ze zákona o pensijním pojištění

proti pensijnímu ústavu, nýbrž jde o nárok na náhradu škody proti zaměstnavateli pro opomenutí včasné přihlášky k pensijnímu pojištění. Není posléze třeba obírat se úvahami dovolání o tom, co by se bylo stalo, kdyby žalobce nebyl žalovanou firmou přihlášen k pensijnímu pojištění ani dne 1. července 1920, ano jest nesporné, že žalobce byl toho dne přihlášen. Ježto den podání žaloby — 30. března 1929 — spadá ještě do doby před uplynutím tříleté promlčecí lhůty, která se počala až po dnu 9. dubna 1926, posoudil odvolací soud věc správně po stránce právní, uznáv, že promlčení nenastalo.

Čís. 11137.

Výměr o zrušení vyvlastňovacího nálezu podle § 10 zákona ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n., není veřejnou listinou, na jejímž základě by bylo lze podle § 33 d) knih. zákona u knihovního soudu navrhnouti, by byl obnoven dřívější knihovní stav.

(Rozh. ze dne 3. listopadu 1931, R I 706/31.)

Tři ideelní čtvrtiny pozemku Jana K-a byly vyvlastněny podle zákona o stavebním ruchu ze dne 27. ledna 1922, čís. 45 sb. z. a n. Ježto vyvlastnitel neprovedl ve lhůtě stavby, byl vyvlastňovací nález zrušen podle § 10 zák. čís. 45/1922. Na základě tohoto zrušovacího nálezu navrhl Jan K., by byl pro něho obnoven vklad vlastnického práva na vyvlastněných třech čtvrtinách nemovitosti. Knihovní soud návrhu vyhověl, rekursní soud knihovní žádost zamítl. Důvody: § 10 zákona čís. 45/1922 sice praví, že vyvlastňovací výměr může býti k žádosti vyvlastněného, podanou do čtyř neděl po uplynutí lhůty, zrušen úřadem, jenž výměr vydal, nebude-li stavba provedena, tím však není řečeno, že zrušovací výměr může býti bez dalšího listinou, podle níž by mohlo býti vloženo právo vlastnické pro vyvlastněného. Aby se tak mohlo státi, musila by ona veřejná listina vyhovovati požadavkům knihovního zákona o náležitostech vkladních listin, zejména ustanovení § 33 d) knih. zák., t. j. musila by býti vykonatelná tak, jak to knihovní návrh žádá. Pouhé zrušení vyvlastňovacího nálezu však nevysslovuje, že může býti zase vlastnické právo vyvlastněnému připsáno. § 33 d) knih. zák. požaduje však, by veřejná listina měla ráz soudně vykonatelného výroku. Toho při pouhém zrušení vyvlastňovacího nálezu není. Zřetelně tato nezpůsobilost zrušovacích výměrů, býti vkladní listinou, vynikne z této úvahy. § 33 d) knih. zák. vyžaduje, jak řečeno, ráz soudně vykonatelného výroku. Zrušovací výměry, jichž se navrhovatel dovolává, však podle § 1 ex. ř. nelze považovati za exekuční tituly, neboť jednak soudní vykonatelnost není zákonem stanovena, čl. VI. zák. čís. 130/30 tu užití nelze, jednak není vůbec žádné plnění nikomu v nich uloženo. Navrhovatel nemohl by tudíž zrušovacích výměrů, jichž se dovolává, použítí jako exekučního titulu, a nemůže jich proto použítí ani pro knihovní žádost.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.